

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi R. sp. z o.o.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie
o sygn. V AGa 30/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 19 listopada 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn. V AGa 30/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje R. sp. z o.o. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach sumę pieniężną w kwocie 3 500 (trzy tysiące pięćset) złotych za okres od 26 lipca 2018 r. do 19 listopada 2025 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie w sprawie o sygn. akt V AGa 30/23 rozprawy w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia zwrotu akt;**
- 4. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz R. sp. z o.o. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem zwrotu opłaty od skargi;**
- 5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz R. sp. z o.o. kwotę 240 (dwieście**

czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty;

6. oddala skargę w pozostałym zakresie.

Paweł Księżak

Oktawian Nawrot

Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem oznaczonym datą 15 września 2025 r. R. sp. z o.o. (dalej: Skarżący) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika r.pr. P.J. wniósł skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach V Wydział Cywilny w sprawie o sygn. V AGa 30/23 wnosząc o:

1. stwierdzenie przewlekłości ww. postępowania sądowego,
2. zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach podjęcia dalszych czynności w sprawie, w szczególności wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej.
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 20 000 zł,
4. zwrot kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przypisanych.

W treści uzasadnienia wskazano, że 23 lipca 2018 r. powód wytoczył przed Sądem Okręgowym w Poznaniu względem pozwanego powództwo o zapłatę. Sąd Okręgowy w Poznaniu stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu w Katowicach. Sąd I instancji wydał wyrok 6 października 2022 r. Od przedmiotowego orzeczenia 23 grudnia 2022 r. powód wywiódł apelację, a pozwany złożył apelację 22 grudnia 2022 r. W marcu strony dokonały wymiany niezbędnych pism procesowych. Były to ostatnie czynności w sprawie rozpoznawanej przez sąd odwoławczy. Pomimo upływu 2,5 roku Sąd II instancji nie podjął jakichkolwiek czynności zmierzających do zakończenia

przedmiotowego postępowania, w szczególności nie wyznaczył nawet terminu rozprawy apelacyjnej.

W piśmie z 27 października 2025 r., które wpłynęło z Sądu Apelacyjnego w Katowicach, wniesiono o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz. U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (postanowienia NSA: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

Z analizy akt sprawy wynika, że przedmiotowe postępowanie zostało zainicjowane pozwem Skarżącego, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Poznaniu 26 lipca 2018 r. Postanowieniem z 9 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Okręgowego w Katowicach 27 grudnia 2018 r. Sąd I instancji wydał wyrok 6 października 2022 r. Od powyższego wyroku apelację złożyli powód i pozwany. Akta sprawy wraz z apelacjami wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Katowicach 17 stycznia 2023 r. Tego samego dnia wpisano sprawę do repertorium AGa 30/23. 9 lutego 2023 r. wydano zarządzenie o doręczeniu apelacji stronom. 7 marca 2023 r. wpłynęła odpowiedź pozwanego na apelację powoda i odpowiedź strony pozwanej na apelację powoda i pozwanego, a 23 marca 2023 r. wpłynęła odpowiedź powoda na apelację pozwanego. 18 marca 2023 r. przeprowadzono losowanie sędziego referenta. Do dnia złożenia skargi nie wykonano żadnej innej czynności zmierzającej do merytorycznego rozpoznania sprawy.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości iż w

sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach wystąpiła przewlekłość postępowania.

Sąd Apelacyjny od 17 stycznia 2023 r. (data wpłynięcia apelacji) nie podejmował jakichkolwiek czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, a bezczynność Sądu wynosiła ponad 34 miesiące.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania.

Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania zajętego w odpowiedzi na skargę, przypomnieć należy, że w orzecnictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzecniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżącego stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczowej rekompensaty (2 000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 26 lipca 2018 r. (prezentata Sądu Okręgowego) i nadal się nie zakończyło to przyjmując kwotę 500 zł za każdy rok trwania postępowania oraz uwzględniając specyfikę niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy przyznał Skarżącemu sumę pieniężną w wysokości 3 500 zł za okres od 26 lipca 2018 r. do 19 listopada 2025 r.

Jednocześnie, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania Skarżącemu pełnej żądanej przez niego kwoty w wysokości 20 000 zł. Sąd w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie w sprawie o sygn. AGa 30/23 rozprawy w terminie 3 miesięcy od dnia zwrotu akt.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia.

Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt. 3 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

O kosztach zastępstwa procesowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł), Sąd Najwyższy w pkt. 6 postanowienia orzekł na podstawie na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 u.s.p.p. w zw. z § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935 ze zm.).

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

[AP]

[r.g.]